

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.
Stane četrletno: 1 šiling,
celoletno: 4 šilinge.
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25—
celoletno: Din. 100—
Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VII.

Dunaj, 15. junija 1927.

Št. 24.

Enakopravnost.

Sledeči slučaj zopet priča o enakopravnosti, ki jo uživamo:

Bleiburg, am 4. Juni 1927.

An die Plakatierungs-Anstalt des Herrn
Johann Mader

in Bleiburg.

Sie werden beauftragt, die slovenischen Einladungen von den an den öffentlichen Gebäuden und Plätzen angebrachten Plakatierungstafeln sofort zu entfernen. Ebenso sind auch jene anderen in Bleiburg aufgestellten Tafeln sogleich zu entfernen.

Falls Sie diesem Auftrage nicht nachkommen, wird Ihnen die Bewilligung betreffend Anbringung der Plakatierungstafeln an den öffentlichen Gebäuden und Plätzen widerrufen und werden auch die Hausbesitzer ersucht, die Belassung der Plakatierungstafeln an ihren Häusern Ihnen weiterhin nicht zu gestatten.

Stadtgemeinde Bleiburg, Kärnten.

Der Bürgermeister: Dr. Herbst m. p.

Plakati, ki so se morali odstraniti, so bili izdani od našega prosvetnega vodstva in so bili povsem nedolžnega značaja: vabili so na prosvetni dan kmetskega ljudstva. Slovensko so bili tiskani, ker so bili namenjeni slovenskemu ljudstvu in v tem vendar ne more biti nobene pregrehe. Vsak narod se poslužuje v svoji privatni korespondenci jezika, ki ga je vajen in ki je občno znan. Radi tega tudi mi nismo mogli izdati za slovensko ljudstvo nemške plakate. Nemcev pa v vabilu nismo vabili in jih radi tega tudi nismo mogli užaliti s slovenskimi plakati. Ako se smatrajo tako visoko kulturnim, kot vedno naglašajo, bi morali spregledati plakate, ki se njih ne tičejo, in pustiti drugim veselje do njih, ki jih edino razumejo. To bi bilo pravilno in lojalno stališče. Pa plakati nismo razobesili niti v nemških krajih in s tem nobena provocirali, ampak v krajih, kjer prebi-

vajo Slovenci, pa naj si bodo politično zavedni ali ne. Odstranitev plakatov je bila pogrešek s strani pliberške občine in obsodbe vredni.

Kaj se godi v istem času v Jugoslaviji? Nemci slavijo v Indiji (v Banatu) stoletnico svoje naselitve v tem kraju. Te proslave se udeležujejo ne samo nemška društva iz vseh krajev Jugoslavije, ampak tudi gledališki igralci iz Nemčije, ki so imeli svobodne in neovirane predstave v Mariboru, Ljubljani, Zagrebu, Beogradu itd. Kot zastopnik škofa iz Djakova bo imel msgr. dr. Spiletka slavnostno mašo in dr. Kraft, voditelj Nemcev, slavnosten govor. Povabljeni pa so tudi nemški in avstrijski konzuli. V nekulturni Jugoslaviji se torej vrše slavnosti v sporazumu z večino in se celo povabijo gostje izven države, pri nas pa, v kulturni državi, pa se zatira že navaden tisk manjšine, ki je namenjen manjšini v kulturne svrhe. V spominu je še sijajen sprejem nemških avtomobilistov v Jugoslaviji, pri nas pa se je v Celovcu pri Landwirtu protestiralo proti temu, ker se je olajšal turistovski promet na jugoslovanski meji. Proti jugoslovanskemu tisku pa se je napravila pritožba na Dunaj, da bi se mu odvezel poštni debit, in v resnici se je zgodilo, da sicer država iz zunanjepolitičnih vzrokov tega ni storila, da pa je priskočilo nemško ljudstvo samo na pomoč in bojkotira jugoslovanske liste tako, da ni na Koroškem v nobeni kavarni in nobeni gostilni jugoslovanskega lista. In to v deželi, ki pravi, da je dežela jezer in pesmi, dežela letoviščarjev. V Jugoslaviji se dobe povsod nemški listi in vsak človek se jih svobodno poslužuje, pri nas se zabranjuje za lastne ljudi slovenski tisk privatnega in ne uradnega značaja. Nato so se že davno navadili, da je država proglasila nemški jezik državnim jezikom, a da misli vlada na to, da bi nam odvzela tudi občevalni jezik, tega

si ne bomo pusili dopasti. Ako se hoče delati za sporazum, potem samo tedaj, ako se bodo upoštevale tudi naše želje in težnje. Enostransko rešitev manjšinskega vprašanja pa bomo znali tudi mi, akoravno se nas trenutno ne mara upoštevati, zabraniti.

Občni zbor Slov. kršč.-soc. zveze.

Vzlic pozni pomladi, ko se je že pričelo delo na polju, se je zbralo v četrtek, dne 2. junija t. l. lepo število zastopnikov izobraževalnih društev k občnemu zboru S. K. S. Z. Predsednik Zveze čg. Sekol je ob 10. uri otvoril občni zbor, pozdravil vse navzoče in podal besedo čg. Starcu. Čg. Starc je v temeljitem govoru obdelal važno snov in sicer „Naše socialno delo na deželi“. Referat je tako aktualen, da ga moramo ob priliki v celoti objaviti v našem listu, da ga bodo tudi tisti brali, ki ga niso mogli slišati. Referatu je sledila debata, kjer se je posebno povdarjala skrb za delavce, ki so še ohranili v svojem srcu ljubezen do tega, kar jih je mati učila, ljubezen do materinega jezika in vere svojih prednikov. Treba bo v društvih ustanoviti posebne odseke za delavce, da se tako vsaj moralno ohranijo.

Iz tajnikovega poročila, ki ga je podal predsednik Zveze sam, je bilo razvidno, da je Zveza, kolikor je bilo v danih razmerah mogoče, svojo nalogo izvršila. Priredila je v Št. Ilju enodnevni izobraževalni tečaj. V Pliberku je priredila za kmete in kmetske fante štiri nedeljske tečaje. V Celovcu se je vršil tudi tečaj za maskerje. V mnogih društvih so se vršili po njeni iniciativi materinski dnevi. Omenjal je, da je dobro prirejati tudi očetove dneve. Zveza je izdala več okrožnic in izdelala dva

PODLISTEK

Reberški Ožbej:

Kapelški punt.

(Nadaljevanje.)

Andrej videč, kaj je nameraval Robert, se ni mogel več brzdati. Z vso silo je udaril s sključeno pestjo izzivalca v obraz, da se mu je podedila kri iz nosa. Tudi Tomej priskoči na pomoč in prime skupno z Andrejem Roberta in ga tirata doli po stopnicah in bilo bi se mu slabo godilo, da ni posegel vmes Grajnar in napravil red. — —

Pisar Robert si popravi obleko in osnaži lice. Obrne se proti Andreju in Tomeju, ki sta stala v gruči drugih fantov, pripravljenih za boj in pravi:

„To se bo vama še drago vrnilo, zapomnita si.“

Rekši zgine s Faniko, ki je bila vsa razburjena, iz gostilne ter jo ubere po strmi poti proti Kapli. Glasno krohotanje vaških fantov je spremljalo pisarja, ki je bil ves blede od jeze. Bil je danes brez moči, a v srcu je koval črne naklepe.

Tudi za Anko ni bilo več obstanka, šla sta z bratom domu. Tomej pa je sedel še pozno v noč pri vinu, med potom pa se je še ustavil na Boštejevi pristavi, kjer so se tudi sukali neustrudljivi plesalci. Ko je že luna zašla, se je vlegel k počitku, a zaspati še dolgo ni mogel.

Tako se je končalo reberško žegnanje leta 1785.

II.

Na dan Šimanovega sejma.

Cerkvica bela ti na višavi,
Kako prijazno mi tu stojiš.
Posvetni hrup je pod tabo v nižavi
Ti mirno, pobožno v nebo moliš.

Pobožnost te je z veliko težavo,
Zgradila tukaj bližje neba,
Kraljici nebeški v čast in slavo
Ki božje deje v naročju ima.

Stritar.

Kdo ne pozna prijazne cerkvice Device Marije v Trnju? Ko prideš iz zgodovinsko znane soteske Tabre, odpre se ti ozka dolinica, pred seboj gledaš trg Kaplo in ob vhodu na levi strani na griču znano romarsko cerkev.

Po množičnih stopnicah, vsega skupaj jih je 191, prideš do cerkve, odkoder se ti odpre prijazen pogled na trg in na raznovrstne vrhove s temnimi gozdovi pokritih gora.

Ni posebno velika cerkev, a slovi daleč okoli kot romarska, saj v glavnem oltarju je čudodelna podoba Device Marije.

Marijino obličje je kaj nežno, ljubeznjivo gleda božja mati s črnimi očmi tja v daljavo. Kip ima le desno roko, katera drži žezlo. Roka je videti ožgana. Leva sploh manjka od rame naprej popolnoma in Jezušček je nataknen na žebelj.

Pripovedka ve povedati, da je bilo na me-

stu, kjer stoji sedaj cerkev, v starodavnih časih samo trnje. Večkrat se je zgodilo, da so ušle pastirjem ovce, našli so jih na prostoru sedanje cerkve, ko so tam klečale. Vsako mlado soboto se je prikazovala na tistem mestu Devica Marija v beli obleki, ki je hodila med trnjem a nihče jo ni mogel prijati. Ti dogodki so kazali na to, da je tu svet kraj in volja božja, da se na tem mestu časti Marija. Zidali so torej cerkev, ki so jo tudi kmalu dogotovili. Toda manjkalo jim je prave Marijine podobe za oltar. Stari Boštej, katerega hiša je najstarejša v Kapli, je imel gostilno in vozil vina iz laške dežele. Ko so nekoč naložili Boštejevi vozniki vino na voz, pride neki neznan človek, ki položi na voz kip Device Marije in prosi voznike, da naj peljejo podoba tja, kamor jo bodo hoteli konji sami peljati. Ko pridejo vozniki domu in odložijo vino, potegnejo konji voz, na katerem je bil kip ter peljejo naravnost proti cerkvi. To je bilo znamenje, kam je namenjen ta kip. Kapelčani vzamejo spoštljivo čudodelno podoba in jo postavijo v oltar.

Kdaj se je zidala cerkev, se ne da ugotoviti. Iz listine z dne 19. oktobra 1386 ki jo je pisal oglejski patriarh in kardinal Franciscus lastnoročno, ko je bival v Kapli, je povzeto, da je stala že tedaj cerkev, ker dobi vsak 80 dni odpustka, kdor sprejme na dan posvečenja cerkve pri D. M. v Trnju svete zakramente. Bržkone je kardinal ta dan cerkev posvetil.

(Dalje sledi.)

dialoga. Na novo se je ustanovilo društvo v Št. Ilju, in severno od Drave so se začela nekatera društva vzbujati. V Zvezi je včlanjenih 46 društev, izmed katerih jih pridno deluje nekako 24. Največ iger je priredilo društvo v Globasnici, največ sestankov pa društvo v Pliberku. Vse, posebno duhovnike, je pozval k intenzivnemu delovanju v društvi za ljudsko izobrazbo, ker je izobrazba podlaga vsakemu drugemu gospodarskemu in socialnemu napredku. V debati se je razpravljalo o mnogem potrebnem delu, ki ga bo treba še izvršiti. Tako bo treba prirediti tečaj za knjižničarje in s skioptikom se mora izvršiti več predavanj. Posebno važnost bo treba polagati na treznostno gibanje. Na podlagi skioptičnih slik bo mogoče nazorno pokazati kvarni vpliv alkohola na človeški organizem.

Blagajnik ni pokazal kaj lepe slike o finančnem stanju Zveze, kar ni najbolj ugodno. Pri debati se je nasvetovalo več pripomočkov, kako suho blagajno napolniti, ker brez gmotnih sredstev Zveza niti tega, kar bi bilo tudi v sedanjih razmerah mogoče, ne more storiti.

Prešlo se je na volitev odbora. Izvolil se je stari odbor s to razliko, da sta se pritegnila v odbor tudi čg. Poljanec in gdč. Hartmanova.

Pri slučajnostih se je stavil predlog, ustanoviti v Celovcu centralno knjižnico, kar se bo tudi skušalo storiti. Zastopnik iz Šmihela je priporočal izpopolnitev mladinskih knjižnic. Končno je predsednik občni zbor zaključil.

POLITIČNI PREGLED

Deželna vlada. Deželni zbor se skliče dne 14. junija ob štirih popoldne. Na dnevnem redu je volitev odborov. Volili se bodo finančni odsek z desetimi člani in socialdemokratskim načelnikom, upravni in pravni odsek z 11 člani, kojega načelnik bo od Einheitsliste, poljedelski in gospodarski odsek s 10 člani, načelnik bo socialdemokrat, stavbni odsek z 10 člani in načelnikom Landbunda, pritožni odsek z 11 člani in načelnikom od Einheitsliste, šolski odsek z 11 člani, kojega načelnik bo iz vrste Landbunda. V sredo se vrši volitev deželnega glavarja in deželne vlade. Sprejel se bo zakon o spremembi ustave in se znižalo število članov deželne vlade od 8 na 7. Deželnim glavarjem bo izvoljen dr. Lemisch. Referati, ki jih vodi deželna vlada, se razdele tako, da dobi finančni in deželnokulturni referat g. Schumy, ki bo izvoljen članom deželne vlade. Stavbni in občinski referat bosta najbrže obdržala kot doslej Neutzler in dr. Zeinitzer, sanitetni referat pa dobi Leer. Šolski referat prevzame dr. Angerer. Referat za socialno skrbstvo pa dobi posl. Lora, ki bo baje izvoljen članom deželne vlade. V sredo se bodo tudi izvolili državni svetniki, odborniki deželnega šolskega sveta, sosvet k deželni zavarovalnici proti požaru, kuratorij za hipotečno banko, odborniki za upravni svet vojske, potem se vrši namesna volitev v davčno cenilno in prizivno komisijo (Steuer-schätzungs- und Berufungskommission). Misli se tudi na to, da se že v prvi seji dovoli nekaterim občinam pobiranje občinske doklade nad 100%.

Avstrija. Nevarnost štrajka poštnih nastavlencev se je zaenkrat zopet odvrnila. Vlada je deloma priznala upravičenost zahtev in s tem dosegla, da ni prišlo do štrajka že po binkoštnih praznikih. Vendar pa smatra tehnična unija pomoč vlade, ki jo je nudila, za nezadostno in se vrše nadaljna pogajanja tudi še sedaj. — Malo več sreče ima vlada v zadevi carinske politike, kjer nastopa veliko korajžneje in je upati, da doseže proti močni opoziciji zvišanje carinskih postojank za kmečke pridelke in s tem ono zaščito, ki si jo kmečko ljudstvo v obrambi svojega položaja želi. Vicekancler Hartleb je sicer izjavil, da se Landbund ne opira ravno na visoko carino, ampak bi zastopal tudi stališče proste trgovine, ako bi druge države se oprijele istega sistema. Dokler pa se ščitijo države po carini, ne more delati izjeme Avstrija. Pogodbe pa se morajo revidirati, ker drugače preti katastrofa. Trajno ozdravljenje pa more doseči edino priključitev na večjo gospodarsko enoto, in to je Nemčija. Carinska unija kot prehodna doba je radi tega nujno potrebna. — Ker je ostal pri izvolitvi Dr. Dinghofer minister brez portfelja, je vlada prišla iz zadrege na ta način,

da je upostavila zopet samostojno pravosodno ministrstvo. Opozicija je močno nastopila proti temu koraku.

Inozemsivo.

Jugoslavija je prekinila odnošaje z Albanijo, ker ta ne izpusti tolmača, ki ga je zaprla. Ta ponovni spor na Balkanu se veliko razpravlja po vseh državah in Angleška kakor Francija se mnogo trudita, da ga poravnata, ne da bi prišlo do dejanskih spopadov. Ta nevarnost obstoji seveda samo tedaj, ako bi stopila Italija na stran Albanije za zaščito njenih interesov. Albanija se je obrnila do Društva narodov in zatrjuje, da zaprti tolmač ni niti jugoslovanski državljani. Posredovanje Italije je Jugoslavija odklonila, ker je mnenja, da stoji tudi za tem korakom Italija, s katero s ne da pogajati radi enostranskega stališča, ki ga zavzema v politiki napram Balkanu.

Romunija je dobila novo vlado. Sestavil jo je princ Barbu Stirbey, kraljev zaupnik. Zanimivo je, da se je odpravilo ministrstvo za Besarabijo. V političnih krogih vlada mnenje, da je padel general Avarescu zato, ker je stremel za uveljavljenjem fašistične diktature. Novi kabinet bo nadaljeval na zunaj delo prejšnjega s to razliko, da bo skušal uplivati na Italijo, ker je zadnji trgovinski sporazum z Ogrsko škodoval interesom Romunije. Odlično vlogo igrajo v vladi liberali; parlament bo najbrže že v kratkem razpuščen in razpisane nove volitve.

Sovjetska Rusija je ogorčena, da se je umoril njen poslanik Vojkov v Varšavi in je poslala protestno noto Poljski. Poljska se čuti popolnoma nedolžna, ker je atentat izvršil ruski izseljenec iz maščevanja in je sovjetsko poslanstvo hotela že prlj bolje stražiti, kar pa je poslaništvo odklonilo. Kar se tiče ruskih emigrantov, uživajo sicer svobodo v Poljski, vendar pa vlada ne trpi tega, da bi se udejstvovali proti Rusiji. Ker se je izvršil bombni atentat tudi v Leningradu na komunistično poslopje in je bilo več ranjencev, spravlja Rusija to v zvezo z bojkotom s strani Anglije, s katero so odnošaji prekinjeni. V svrhu varstva pozivlja sovjetska vlada svoje ljudstvo na podporo in sodelovanje, da se dežela izčisti špijonov, ki bi zastrupljali rusko dušo.

Angleška še vedno ni popolnoma razčistila položaja nasproti Egiptu. Reformacije v vojski, ki bi prinesle Angležem večjega vpliva, niso bile od egiptovske vlade sprejete. Vendar pa ni nobenega odpora in se bo nesoglasje poleglo. Delavska stranka v Angliji je pridobila novo moč, ker so se izjavile zadruga za priključitev k delavski stranki. To bo omogočilo še živahnejšo agitacijo.

Kitajska se bo pomirila. Nacionalna ideja se je tudi tam učvrstila in radi tega se obrača javnost vedno bolj proti onim, ki se hočejo vmešavati v notranje razmere silne države. Boji ponchavajo in je upati na premirje, ako se spet ne spopadejo častihlepni generali.

DOMAČE NOVICE

Nov narod na Koroškem. Nemški znanstveniki so na polju raziskovanja plemen gotovo veliko storili in odkrili v vseh delih sveta ljudi, katerih svet še sploh ni poznal. Vso čast poštenemu delu! Rekord pa so dosegli te dni pri nas na Koroškem, a brez sodelovanja pravih Nemcev. „Bauernzeitung“ ima to čast, da kot prvi list naznani to novico svetu. Čitamo namreč: „Der gemischtsprachige Teil Kärntens wird bewohnt von Windischen, Slowenen und Deutschen.“ S to izjavo so gotovo dosegli rekord, kajti ne stavijo v lažljivo luč samo zgodovinarja dr. Wutteja, ki govori o Slovencih in Nemcih, ampak tudi vse druge znamenite zgodovinarje prejšnje dobe. Da tudi znanstveno dokaže „Bauernzeitung“ to novost, navaja nekatere razlike med posameznimi narodi na Koroškem, ki pa stoje v nasprotju z dosedanjimi raziskovanji na političnem polju. Ne glava, jezik, okostje, kultura ali kaj sličnega je mero-dajno za določitev treh narodov na Koroškem, ampak politično naziranje. Gotovo nekaj novega na znanstvenem polju, in predlagali bi, da se „Bauernzeitung“ pobriga za patent, da s tem onemogoči Mussoliniju, da bi postopal enako. Čitamo namreč: Bindišarji so zgubili vez z glav-

nim delom svojega naroda in nočejo pripadati ne kulturno in ne nacionalno k Slovanom. Nacionalni bindišarji se imenujejo Slovenci in nočejo o Koroški nič slišati in čakajo na uro rešitve. Plačo dobivajo, v kolikor pripadajo duhovniškemu stanu, od Avstrije, direktive in bojne sredstva pa iz Ljubljane. Združujejo se z vsemi nasprotniki nemštva: prej s kršč. socialci, sedaj s soc. demokrati. Nemec pa je tisti revni vrag, ki ga je vrgla usoda na mejo kot varuha, da izvrši dvojno obrambo delo: Na spredaj proti Slovanom, v zadaj proti nemnosti gotovih političnih strank. Historična naloga Nemcev je, da se napadi Slovencev zabranijo in vzdržijo dobri odnošaji z bindišarji. Kdor pa misli, da se more bojevati z ognjem in mečem, je otročji (Kindskopf). Kdor živi na jezikovni meji, mora biti prebruisa in zmeren (Massvoll). Strogi gospodje ne vladajo dolgo, a mi vladamo že tisoč let... Zanimivo bi bilo slišati nekaj o številu tega novega naroda bindišarjev, o kulturni stopnji in več drugih takih stvari, ki človeka zanimajo, ko naleti na novo pleme. Interesantno bi tudi bilo zvedeti, kakšno stališče bo ta narod zavzel v vprašanju kulturne avtonomije, ker je skoro gotovo, da je v primeri z Nemci v manjšini. O drugih budalostih je škoda zgubiti besede. Enake izjave se slišijo še samo iz Mussolinijevih ust, ki je še pred kratkem trdil, da je južna Tirolska italijanska dežela in da nimajo Nemci niti zgodovinske pravice do nje. Pa tudi mi imamo Mussolinije in zato bo tudi manjšinsko vprašanje po njegovem receptu rešeno.

Našim rodoljubom! Koroški slovenski dijakci nameravajo, kakor vsako leto, tudi v letošnjih počitnicah prirediti začetkom meseca avgusta svoj počitniški sestanek. Da se omogoči udeležba tudi revnejšim tovarišem, se obračamo na vse slovenske rodoljube, da našo prireditev s prispevki podprejo. Darovi se lahko pošiljajo s položnico „Koroškega Slovence“, ki naj nosi nad naslovom odpošiljatelja označbo: dijaški fond. Pripravljalni odbor.

Rajfajzen. Dne 9. junija bo minulo 50 let, odkar se je stvorila prva zveza zadrug. Rajfajzen, ki se je narodil leta 1818 v bližini Kölna na Nemškem, velja za očeta zadružne misli in po njegovi zaslugi so nastale po vseh deželah hranilnice in posojilnice, ki so rešile kmeta ode-ruhov, katerim so morali plačevati visoke obresti za posojeni denar. Rajfajzen je pomenil nekdanj samopomoč kmetov na polju kredita, nakupovanja in prodaje kmečkih pridelkov. S časom pa sta se poslednji dve panogi ločili in danes razumemo pod Rajfajzenom samo hranilno in posojilno delovanje. Da se znižajo stroški, je delovanje teh hranilnic smatrati častnim delom in le na ta način se v resnici znižajo stroški tako, da si more kmet poceni nabaviti denarja, ki ga potrebuje. V Nemčiji štejejo ta društva okoli milijon članov; hranilnih in posojilnih društev je 6042 ter 15 deželnih zvez. Tudi v Avstriji, zlasti pa na Češkem je ta sistem močno razvit, vendar pa se pogreša v Avstriji centralno vodstvo, ki bi za celo državo posredovalo s sredstvi. Deželne zveze za posamezne dežele že obstoje in tudi naše posojilnice so združene pri Zvezi koroških zadrug v Celovcu, da se na ta način izravna denarno stanje različnih hranilnic in posojilnic. To je potrebno, ker se samo v centrali more pregledati splošen položaj denarnega trga ter se denar pošlje na mesto, kjer se nujno potrebuje. Denarno poslovanje se na ta način vzravna po potrebi in s tem se največ pomaga našemu ljudstvu, ki toži ali o pomanjkanju denarja ali pa o visokih obrestih, ki jih morajo plačevati pri drugih zavodih. Ker se še ni nobeno hranilno in posojilno društvo spufalo, kakor se kaže med ljudstvom uživajo dober ugled in je le priporočati, da se nosijo vsi prihranki v posojilnice, da se s tem nabere mnogo denarja, ki pride spet ljudstvu samemu v dobro. Ta vzajemnost bo rešila marsikaterega kmeta pogube in ga ohranila, pomogla pa mu bo tudi do izboljšanja blagostanja. Ob spominu na 50 letnico zadružne misli stordimo sklep, da se oklene-mo še tešnjeje naših zavodov in jih podpiramo, narodu in sebi v dobro.

Obirsko. Deloma že pozabljena je nesreča, ki se je zgodila pred par tedni in bi mogla zahtevati več človeških žrtev. Ko so namreč rudarji vrtali v rovu družbe „Union“, od Obriske

proti Šefnerci, je naenkrat nastal močan pok, ki je rudarjem pogasil luči in jih vrgel po tleh. Kosci kamenja so ranili rudarje na raznih delih telesa od glave do nog, bolj ali manj. Pet jih je moralo iskati zdravniške pomoči. Še hujši seveda je bil strah. Po mnenju rudarjev je pri zadnji razstrelbi ostalo nekaj dinamita v razpoki, na katerega so svedrom naleteli. Ako bi zastal celi iztrelek, bi bila nesreča gotovo hujša. Hvala Bogu in sv. Barbari, rudarji morejo zopet opravljati svoje delo. — Novakova 6 letna hčerkica si je pa zlomila nogo v stegnu. Vrata so padla na njo. Dolgo je morala ležati in še več trpeti, da more zopet nekoliko hoditi. — Nenadoma od kapi zadet je umrl Štruglov oče. Po dnevu je hodil za živino, po noči je šel na svojo potrebo, se vrnil, legel u posteljo in umrl. Štruglovi hiši naše sožalje, rajnemu pa večni mir in pokoj!

Pliberk. Slov. kat. izobraževalno društvo za Pliberk in okolico priredi na materinski dan dne 26. t. m. ob 3. uri popoldne pri Brezniku društveno materinsko proslavo z govorom, deklamacijami, petjem in z lepo igro „Na krivih potih“.

Odbor.

Št. Jurij na Vinogradih. (Iz zgodovine.) Za časa vojvod Sponheimovcev (1122—1269) se je Koroška vsestransko visoko povzpela. Dvignilo se je poljedelstvo, obrt in trgovina z južnimi in vzhodnimi deželami je šla skozi naše kraje. V tej dobi so nastale monumentalne cerkvene stavbe v romanskem slogu. Posebno je predzadnji vojvoda iz rodbine Sponheim, Bernard (1202—1256) skrbel za vsestranski procvit in napredek v deželi. Enako je v prvi polovici XIII. sto. Eberhard II. nadškof solnograški kot metropolit krške škofije obračal vso skrb za ureditev rednih cerkvenih razmer na Koroškem. Doma je bil v Trušenski dolini, izhajajoč iz slavne, imenitne rodbine, ki je imela svoj grad v Srednjih Trušnjah še za časa cesarja Arnulfa (887—899). Na Koroškem je ustanovil mnogo novih župnij in dotiral že od cesarja Arnulfa ustanovljeno župnijo Podkrnos z novimi posestvi in leta 1202. posvetil leta 1148. ustanovljeni vetrinski samostan. L. 1233. je sezidal v Brežah v čast sv. Vergiliju cerkev in postavil ondi prošta in kanonike. Po tradiciji je ustanovil velikovski kapitel sv. Verglij, a za to mnenje manjkajo zgodovinski dokazi. Nadškof Eberhard II. je dotiral posestvo za vzdrževanje 13 kanonikov, ki so ex currendo oskrbovali župnije velikovškega dekanata (Št. Jur na Vinogradih, Mali Št. Vid, Šmarjeto, Djekše, Št. Stefan, Gorenče, Knežo). V soboto popoldne je ponavadi kanonik zajahal konja in odjezdil v določeno faro in se vrnil nazaj v nedeljo proti večeru. Kanoniki so v začetku stanovali zunaj mesta v jt. Ruprehtu. Župnik šentruperske fare je že tedaj užival velik ugled in čast, ker je bil obenem tudi arhidijakon. Toda Velikovčani so želeli imeti kapitel v svoji sredi. Zato so leta 1240 kupili od Harturga, opata šentpavelskega v mestu več hiš in z dovoljenjem nadškofa Eberharda sezidali v Velikovcu hišo za kanonike. Isti nadškof je leta 1228 ustanovil lavantinsko škofijo s sedežem v Št. Andražu. Že par desetletij se je vlekel nesporazum med solnograškim metropolitom in krško škofijo glede imenovanja krškega škofa, Eberhard je leta 1232. sam prišel na Koroško in pobotali so se na ta način, da solnograški nadškof določi tri osebe, od katerih enega krški kapitelj izvoli za škofa. Izvoljeni škof ima potem nadškofu kot vazal priseči zvestobo, na kar mu on izroči regalije in ga potrdi. Eberhard je umrl 1246.

Žvabek—Sv. Mesto. Lep dan smo imeli v pondeljek pred binkoštni na Sv. Mestu, kamor je prišlo ta dan osem procesij, kakor vsako leto: iz Žvabeka, Pliberka, Suhe, Vogrč, Gorenč, Rude, Grebinskega Kloštra in iz Dvora v Šmihelski fari. Poslednji so imeli prej zaobljubljeno procesijo k Sv. Križu, a ker tja radi drž, meje ne grede lahko, prihajalo sedaj na Sv. Mesto. Še lepše bi bilo, ako bi prišel z njimi g. župnik, ali pa poslal svojega g. kaplana. Saj so pred desetletji prihajali semkaj tudi šmihelski farani s procesijo. Dolgo po opravilu so še lepo prepevale družbenke iz pliberške fare Mariji čast in slavo. Ker je bil po dežju tako krasen dan so bili vsi romarji izredno dobro razpoloženi.

Tinje. (Požar.) Še komaj smo čitali v listu o nevarnosti pri Stropaju na Lesinah, moramo že poročati, da hudodelec ni dal miru, predno je bilo pohišstvo upepeljeno. Dne 4. t. m. po polnoči je izbruhnil požar. Pri reševanju živine sta se posestnica in sestra precej opekale. Prišla je takoj požarna bramba, ki je rešila nekaj hišne oprave. Drugače ni mogla veliko pomagati, ker so Lesine na suhem.

Celovec. (Razno.) Kmečka bolniška blagajna bo obdržala 29. junija ob 10. uri v trgovski zbornici svoje peto redno zborovanje delegatov. Slovenski delegati se naj polnoštevilno udeležijo. — Na zborovanju trgovcev dne 17. in 18. junija se bodo obravnavale sledeče teme. Uspeli svetovne gospodarske konference in avstrijska trgovska politika; bolniško, starostno in invalidno zavarovanje trgovstva, obrtna pravica trgovstva. — V planinsko kočjo na Obirju je udarila strela in napravila večjo škodo. Šipe so pobite in telefonski promet pretrgan. — Absolventke učiteljskega v uršulinskem samostanu so obhajale 20 letnico mature. Navzočih je bilo 20 oseb, med njimi tudi doktorica Piskernik. Omožilo se je medtem 12 oseb, druge pa so še v prvotnem poklicu. 5 oseb se proslave ni udeležilo. — Avtopromet se otvori s 1. julijem med Št. Petrom in Št. Rupertom ter med Ljubljansko cesto in Freudenberško. Cene se prilagodijo cestnim železnicam. — Dne 14. junija se vrši v glasbeni dvorani predstava gimnazijcev v korist podpornemu društvu. — Moški pevski zbor obhaja 80 letnico svojega obstoja. V to svrhu izda posebno slavnostno izdajo. — V Lendkanal sta padla dva otroka, ki pa sta bila pravočasno rešena. — Mesar Košic bo zopet izdeloval kot v predvojni dobi mesne konzerve v svoji tovarni.

Celovec. (Razno.) Binkoštna nedelja je marsikoga razočarala. Prinesla je deževno vreme, ki pa se je naslednji dan zboljšalo. Bila je nedelja obetanih slavnosti in v resnici so korakali od dežju fantje in dekleta socijalističnih telovadcev „Freie Turnerschar“ z godbo po mestu. Bosi in v samih telovadnih hlačicah so napravili prav čuden vtis; občinstvo je zijalo z razpetimi dežniki! — Pa tudi z dežele je prišla mladina pod zastavo Jugendbunda in se razvila v precej dolgo povorko z muziko, jezdec in vriskajočimi skupinami. Na večer se je šibilo tlo hotela Sandwirta, kjer je bil vpriporjen ples. Tudi vročekrvnežev ni manjkalo in je postala zabava ob poznejših urah precej živahna, posebno radi tega, ker se niso imeli plesati moderni plesi. Največji profit so odnesli gostilničarji, kjer se je gnetlo polno ljudstva. — Heimatschutztagung je potekla tako mirno, da ni bilo tega nit opaziti. Zunanje lice mesta se ni prav nič spremenilo in ni bilo opaziti dosti tujega obiska. — V stolni cerkvi se je posebno v pondeljek trlo veliko birmancev, ki so si potem v okrašenih vozovih ogledali okolico, posebno jezero. Manjkalo pa ni, zlasti z dežele, tudi žalostnih slučajev, da so mladi birmanci ob tej priliki dobili prvega mačka. — Po mestu se popravljajo ceste in rastejo hiše, le kvišku. Samo gostilničarji so v srečnem stanu, da postavljajo kar po dvoje nadstropij nad prejšnje hiše! Pod Križno goro pa bo nastala cela naselbina eno ali dvodružinskih hišic s primernimi vrtovi. — Jezero z lepimi kopalnimi napravami se veseli že sedaj obilnega obiska.

Žvabek. (Razno.) Hroščev letos pri nas ni bilo toliko kakor druga leta, tako da skoraj nobeden posestnik ni mogel od občine določeno število litrov nabrati. Le hrasti so bolj objedeni, sicer se na drevesih škoda nikjer ne pozna. Smo pač v prejšnjih letih pridno pobirali, kar se žal, ni v vseh občinah zgodilo! — Pri volitvah smo se dobro držali; slov. stranka je pridobila 25 glasov. Socijalni demokrati so padli od 36 na 7 moških glasov. Nobena ženska ni z njimi volila, zatoraj se je bati, da „ta rod“ pri nas izumre! — Ako se izpelje nameravana električna zveza med Wolfsbergom i Celovcem preko Labuda in Pliberka, dobimo tudi mi električno luč. Če to dobimo, bomo pa na železnico malo ložje čakali! — Binkoštni terek smo pokopali 70 letnega Hojzelnovega očeta, g. Janeza Skuk. Bil je svoje dni gostilničar in je znal jako kratkočasno pripovedovati, kaj vse se mu je na lovu pripetilo in kako je na Štajarskem kupoval konje. Naj v miru počiva!

Djekše. (Pogreb dveh bratov.) Nenavaden prizor se je odigral 28. V. t. l. na pokopališču na Djekšah. V dolgem pogrebem izprevodu smo nesli k večnemu počitku dva brata-soseda, Alojzija in Leopolda Sprachman, pd. Škandolfa in Havza. Bila sta skrbna in delavna vse svoje življenje. Njuno krščansko življenje je bilo vzorno. Skupaj sta zahajala v cerkev po isti poti. In Božja volja je bila, da sta ljubeča se brata prejela 16. V. t. l. ob isti uri sv. popotnico. — Vso množico ljudi, udeležujočih se pogrebov, je globoko pretreslo, ko so prinesli Alojzija k hiši svojega brata Leopolda, še na mrtvaškem odru ležečega. Prišel je še enkrat brat po svojega brata, da še kot mrliča skupaj romata na Božjo njivo. Na glas so ihteli ljudje, ko so oba položili v isti grob. Čg. župnik Lenart Trabesinger so se poslovili od rajnih. — Počivajta zdaj, draga brata, spet skupaj — kot soseda — v tej zadnji hiši te zemlje, da se prebudita skupaj ob glasu trombe na sodni dan. Bog vama daj večni mir in pokoj!

Doberla vas. Izobraževalno društvo je priredilo na binkoštno nedeljo igro „Pozna pomlad“, žaloigra v petih dejanjih. Udeležba sicer dobra, a zaradi skrajno slabega vremena nas ni povsem zadovoljila, ker je bilo okoličanom nemogoče zaradi silnega naliva iti na pot. Tembolj pa nam je v zadoščenje, da je igra vrlo ugajala, kar priča, da so igralci po možnosti storili svojo dolžnost. Da ustreže društvu občini želi in izrabi priložnost, smo sklenili ponoviti jo in sicer na kresno nedeljo dne 26. junija. Začetek ob 3. uri popoldne. Vabimo še enkrat domačine in okoličane, da nas posetijo ob uprizoritvi krasne igre. Odbor.

GOSPODARSKI VESTNIK

Izvoz lesa iz Avstrije.

Izvoz lesa je posebno za nas na Koroškem velikega pomena. Ko leži v Beljaku in drugod veliko neprodanega lesa, boli to ne samo lesnega trgovca, marveč tudi kmeta, ki dobiva za svoje blago slabo ceno, ali pa ga sploh nemore prodati. Boli vse tiste, ki bi imeli denarja dobiti, pa ga ne dobe, ko ga je premalo v deželi. Zadnji čas se poroča, da se je promet z lesom poživil. Nemčija kupuje v Avstriji izredno velike množine lesa. Posebno se poprašuje po „hoblerjih“ in 24 mm tanko lesovino za stavbe. Za prvo se dobiva 50 mark, za drugo 40 mark za kubični meter, izvoznine prosto v Pasavi. Cena je tako nizka, da žage in kmetje ne zaslužijo dosti. Ko pa Nemčija veliko potrebuje, bo čez nekaj časa že morala cene zvišati, ko bodo žage imele stare zaloge razprodane. Ko so zdaj prodajale v Nemčijo samo žage v zapadnih krajih, se zdaj kupuje že ob Južni železnici v Nižji Avstrijski. Tu torej žage v naših krajih ne pridejo še v poštev. Raste pa tudi promet s Francijo. Francoski denar ni stanovit, zato so se s francoskega trga umaknile druge tvrdke, le avstrijske še ponujajo, ker smo pač mi največji reveži, in kmet prodaja pri nas za vsako ceno. Promet s Francosko pospešuje znižana železniška vozina čez Arlberg.

Tudi Belgija se zanima za našo poceni lesovino in se je tja nekoliko lesa, četudi ne preveč, le moglo prodati.

Za Koroško je Italija naravni kupec. Lira se je tam dvignila in Italija lahko kupuje. Franko Trbiž se dobi za široko blago 1. in 2. kakovosti sporedno in ostro obrezano 82—85 S, za 3. kakovost 66—67, za ozko blago 60. Za konične smrekove deske 16 cm in 4 m dolge ponujajo Italijani 195—205 lir za 1. in 2. kakovost, 132—138 za 3. kakovost.

Ko Češka zdaj svojo lesovino prodaja vso v Nemčijo in nič več na Ogersko, bi se mislilo, da zamore Avstriji tja s svojim blagom, zlasti ker se na Ogrskem veliko gradi. A Ogrska tako počasi plačuje, da se ne more nič zaslužiti. Vrhutega se je na Ogrskem napravil kartel lesnih trgovcev, ki hočejo cene diktirati. Za široko Bauware bi se tam dobilo 68—70, za ozko 60—62, za obrezan les 6 m³ 43—44 S.

Prodaja lesa. Nevihta je podrla v jeseni lanskega leta mnogo lesa, ki se prav težko spravi v denar. Prizadeti so posebno kraji v belski občini in se radi tega ni čuditi, ako se zglašajo ljudje, ki bi radi les neposredno pro-

dajali. Domači lesni trgovci menda ne nudijo dosti, 8—12 šilingov za meter, in kmetje pravijo, da si s tako ceno ne morejo pomagati. Nekateri so mnenja, da bi se lesna kupčija vršila po kmetih samih, ki bi si poiskali kupca in stavili les na razpolago. Pridejo seveda največ italijanski kupci v poštev, ki prevzemajo blago navadno v Trbižu. Transport enega kub. metra lesa pa stane iz Železne Kaple do Trbiža 7 šilingov, en vagon ima približno 25 kub. metrov lesa in bi stal prevoz 175 šilingov. Ako bi sirov les veljal sedaj v Trbižu 128 S meter, bi se ne moglo nič profitirati, ker bi bilo potrebno imeti v Trbižu prostor, kjer bi se les prevzemal. Pomagati bi se moglo na ta način, da bi se združilo nekaj kmetov v družbo s potrebnim kapitalom, da nosijo prvotne stroške in ako bi mogli staviti na razpolago večjo množino blaga, bi se potem lahko zainteresiral kupec ali firma, ki bi v takem slučaju prevzal blago mogoče tudi na licu mesta. Taka akcija bi mogoče bila dobra radi tega, ker bi primorala domače kupce, da ponudijo boljše cene, katerih se seveda sedaj ogibljuje, ker je na lesnem trgu baš v teh krajih premalo konkurence. Ako bi se kmetje sami obrnili do nekaj tujih kupcev in s tem poživili trgovino, bi dosegli, da se cene zvišajo, zlasti še radi tega, ker imajo domači kupci interes na tem, da kupijo les, ker imajo mnogo žag, ki jih morajo zaposlevati, in radi tega ne bodo gledali, da se jim les odpelje. Opozorili bi ob tej priliki na nekaj tvrdk, ki se pečajo z lesno trgovino ali industrijo: v Celovcu: Cosulich & Co. Handels- und Holzverwertungsgesellschaft, Domgasse 3. — Holzverwertungs - A. - G. „Drauland“, 10. Oktoberstrasse 3. — Klagenfurter Holzwarenindustrie, G. m. b. H., Völkermarktstrasse 53. — „Silvana“, Holzhandel und Export, Nandor Salzberger, Südbahngürtel 22. — Altstätter Emil, Holzexport, Wienergasse 7. — V Beljaku: Holzgenossenschaft Norica, reg. Gen. m. b. H., Klagenfurterstrasse 1. — Villacher Holz- und Industrie-A.-G. Villach-Seebach. — Scarpa Agostino fu Giuseppe, Holzexport, Hotel Mosser. — Marchi, Fratelli, Kaiser Franz Josefstrasse 18. — Feltrinelli Brüder, Willroiderstrasse 3. — Pristowscheg Rudolf, Holzexport, Italienerstrasse 112. — Najbližji bi bil Leitgeb v Sinči vasi.

Velikovške tržne cene, 18. VI. Prigon je bil srednji, istotako prodaja in cene se zdatno niso spremenile. Posebno živilski trg je bil živahen. Prignalo se je 7 konjev, ki so se prodajali po 500 do 700 S, 2 bika po 1,20—1,40 S kilogram žive teže, 9 pitanih volov po 1,30—1,90, 3 vprežni voli po 1,20—1,30, 3 junci po 1,10 do 1,30, 43 krav po 0,80—1,20, 2 telci po 1,20 do 1,40, 60 plemenskih prašičev po 2,40, 70 ovac po 0,60—1,—, 2 kozi po 0,30—0,50 šilingov. — Jajca so se prodajala po 12—14 g, sirovo maslo 4—4,20 S, kokoši 3—,50 S, pšenica 42—43 g, rž 38—40, oves 34—35, ječmen 33—35, ajda 44—45, krompir 16 g, bučno olje 2,50 S.

Sejem v Šmohoru, 7. VI. 4 konji po 300 do 500 S, 1 bik po 400 S, 31 krav in 6 telic po 200 do 600 S, 3 koze po 1,20 S kilogram. Trgovina slaba.

Borza, Dunaj, dne 13. junija 1927. Beograd 0,12465; Berlin 1,6813; Budimpešta 1,2368; London 34,4687; Milan 0,3921; New York 7,095; Pariz 0,2779; Praga 0,21015; Curih 1,365 šilingov.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Papež Pij XI. je obhajal dne 31. majnika 70 letnico svojega rojstva. On je 259. naslednik sv. Petra. — Na Ruskem se je pokazal izredno talentiran fant iz matematike. Postal je s 14 leti doktor. — Vseslovanski čebelarski kongres se je vršil v dneh 3. do 10. junija v Pragi. — Največja in najhitrejša ameriška ladja je na poskusni vožnji v gosti megli trčila v nek tovorni parnik in se je jela vsled poškodb takoj potapljati. — Pri Splitu se je zgodila železniška nesreča. Brzovlak je trčil v tovorni vlak. Vlakovodja je mrtev, 4 železničarji ranjeni. — Med Beogradom in Berlinom se upostavi direktna telefonska vez preko Madžarske. — V vasi Kumovo na Poljskem je zgorelo v skednju 7 vojakov, 15 pa jih je za-

dobilo težke opekline. Od pota zmučeni so prenočevali na nekem skednju, kjer je izbruhnil vsled neprevidnosti nekega vojaka, ki je vrigel cigareto proč, ogenj. V zmešnjavi in dimu niso našli izhoda. — Litvanski generalštabni šef Kleszinski je bil radi vohunstva v prid Rusije ustreljen. — Lindbergh je za svoj polet iz Amerike v Pariz bil sijajno nagrajen. Odpeljal se je v Bruselj in na Portugalsko ter se vrne z ladjo v Ameriko. Njujork mu pripravlja tako sijajen sprejem, kot se od konca vojne ni več videl. — Dva francoska letalca hočeta preleteti, ne da bi se na poti ustavila, Evropo, Rusijo in Sibirijo.

Kako rastejo rastline. Človek bi mislil, da mora rastlina, ki hoče kdaj postati velika, tudi hitro rasti. Ali narava dela drugače: kar hitro raste, kmalu mine, kar pa ima misel dolgo se vzdržati, si z rastjo pusti časa. Hrast zraste prvo leto dva centimetra, huče, fižol in drugo pa prav kmalu doseže dolžino nekaj metrov. Najhitrejšo rast pa nimajo ne konoplja, ne kopriva, fižol, ali katera druga znana rastlina: najhitreje rastejo gobe in tista vrsta gob, ki se imenuje glivice. Bacil Koli (Bacillus Coli) se množi v 16—22 minutah — to se pravi: ta rastlina se deli in postane iz ene par, vsakatera se potem deli nanovo v skrajno 22 minutah. Ta rastlina bi bila v stanu, ko bi našla dovolj živeža, v 24 urah se tako pomnožiti, da bi bila podlaga kvadratni kilometer obsežna in 3000 m visoka. — Izmed znanih naših rastlin zelo brzo rastejo: Špargel v 24 urah 11 cm, buče 13 cm, hmelj 12 cm, fižol 1,80 cm. V tropičnih deželah raste najhitreje bambus, ki se v 24 urah vzpne včasih kar za pol metra. Rastočega bambusa se surovi ljudje v tisti deželah poslužujejo za usmrčevanje hudodelcev ali pa tudi nedolžnih sovražnikov. Bambus rastlina ima zelo ostre vršiče, končnice. Obsojenca privežejo nad rastoči bambus, da se ne more ganiti, in rastoča rastlina človeka preraste in prebode kakor z bodali.

Preveč ljudi. V Drezdenu se je vršilo zborovanje, na katerem se je ugotovilo, da je postala brezposelnost od leta 1918 trajna in da je 20 milijonov Evropejcev preveč, ki ne najdejo dela. Radi tega nastane veliko vprašanje, ali se bo posrečilo te ljudi zaposliti ali pa so izročeni poginu. Do sedaj se je vse premalo oziralo v posameznih državah na potrebe in posledica je bila, da se je delovni trg nasitil z ljudmi različnega znanja, ki ne morejo dobiti več kruha v tisti panogi, za katero so se odločili ali izvežbali. V bodoče se mora polagati na to velika važnost, da nastanejo po vseh državah posvetovalnice za poklice. Le na ta način bi se moglo izogniti temu, da je v posameznih poklicih toliko ljudi, da ni nikakoršnega izgleda na zaslužek. Predvojna doba je rabila veliko ljudi v industriji, ker je trgovala s celim svetom, po vojni pa so nastale v nekdanjih deželah povsem kmečkega značaja samostojne industrije, ki ovirajo evropsko trgovino. Radi tega je brezposelnost v Evropi tako velika. Vendar pa ima Evropa izglede, da bo vsaj tehnična industrija, ki stoji na višku, obdržala postojanke in bo zaposlena. Edino posvetovalnice pa bi bile v stanu, da se ozira pri zbiranju poklica ravno na ono panogo, ki ima izglede, da se more človek tudi pozneje, ko dovrši svojo vajensko ali učno dobo, uveljaviti. Sedaj so razmere take, da mora človek mnogokrat iskati povsem drug poklic, kot si je prvotno odločil, ker ne more najti dela in kruha. To pa je velika škoda, ker je učna doba stala denar in je postavljen človek pred nov poklic, ki se ga mora z nova učiti. To posvetovanje se mora po načrtu vršiti in se mora ozirati na svetoven delovni trg, ker je samo tedaj mogoče, ljudi voditi do poklicov, ki jim tudi nudijo delo in zaslužek. Veliko število brezposelnih v Evropi zasluži, da se v tej smeri vestno deluje.

Danilo Gorinšek:

V burji.

Oglušujoče je zavijala zimska burja čez pokopališče, da so se ledene snežinke podile po suhem mrazu. In koder sega človeško oko, je vse kot izumrlo. Le na pokopališču kleči ob zanemarjenem in zapuščenem grobu sirota. Leto, ravno eno leto je, odkar jo je zapu-

stil še oče, dvajset dni za materjo. Ravno eno leto. Vedno huje besni zimsko neurje, a ona ne čuti mraza, samo sanja, sanja...

Sanja, sanja vse do plamenov, ki so nekega večera zašvigali v njeni hiši, ko ni bilo nikogar doma. Vse do plamenov, ki so zadali materi smrtne rane, materi in očetu, ko sta jo reševala. In drugo jutro, ravno ko se je pri-smejalo solnce, je odšla mater v večnost...

Napol otrpnile so že grudi. A ona tega ne ve, samo duh ji živi. Saj ona kleči ob smrtni postelji očetovi in on jo še enkrat poljubi na čelo in omahne...

Danes je prva obletnica, zato spet kleči ob grobišču svoje mlade sreče in sanja in sanja. Ne prebudi se več...

In kmalu nato sem čul grobarja, kako si je živizgal, ko je zasipal njen grob.

Čez pokopališče pa je spet zavijala burja...

NAŠE KNJIGE

Ksaver Meško, Kam plovemo? „O, sedaj je spoznavala življenje! Spoznala je: res, ni lahko to naše življenje! Ni prijetna igra, ni sladek sen, ni nepretrgano, neskrbno uživanje vseh mogočih dobrot in ugodnosti. Ne — boj je! Trd, neusmiljen boj z nasprotnimi silami, kaj težavna borba za obstanek in vsakdanji kruh. In kdor zgreši to nalogo, kdor ne spozna jasno in določno tega najvažnejšega činitelja v našem življenju — ki ga lahko kratkoma imenujemo prvi in pravi namen našega potovanja po tej zemlji — ta je že zgrešil pravo pot. Kogar preslepi varljiva misel, da se lahko brez dela, brez boja, brez trpljenja — kakor na mehkih blazinah prvega razreda v kurirskem vlaku — popeljemo skozi to življenje, ta je že zagrešil svojo tragično krivdo, kateri prej ali slej neizogibno sledi kazen.“ — Tako modruje vdova Otilija, ki se je udala lahkoživju in grehu. — „In kakšno je sedaj plačilo temu grehu? Le črv vesti — nikdar mirujoč, na veke očitajoč, grozeč... grozen, neusmiljen in neizprosen kaznovalec slednje krivde — ta, edino ta ji je ostal, da jo bo bičal in trpinčil do konca.“ — Ta Meškov najnovejši, oziroma v predelanem natisu na novo izdani roman ali povest je zaokrožena etična celota. Vsaka krivda najde svojo zasluženo plačilo oz. kazen. In to na bralca blagodejno upliva, blaži ga in spopolnuje. Očistuje ga. Pretresljivo je narisana resničnost Schillerjevega verza: „Der Übel grösstes aber ist die Schuld.“ Neukročena strast ne more človeka privedi do prave sreče. Prej ali slej se izpolnijo na njem besede Heinejeve: „Sie sind gewandert hin und her, sie haben gehabt weder Glück noch Stern, sie sind verdorben, gestorben.“ — Številni nemški citati ob začetku poglavij pričajo, da je bila povest prvotno spisana že v prejšnji dobi. Zunanja oblika je prav lepa, knjiga je v prt vezana. Šteje 205 strani. Zapustil nas je g. Meško toda po svojih knjigah nam govori. Kdo ga ne bi rad poslušal, kdorkoli ga pozna?

Brezhibni

blagovni ostanki po teži

najmanj 8 metrov dolgi, za vsako vrsto perila, tudi dvojno široki, tudi v obrisačah po 6½ šilinga za kilo t. j. daleč pod normalno ceno za meter.

Vzorci brezplačno.

Gebr. Reichart,

ustanovljeno 1890. Baumwollwaren - Fabrikation Dornbirn, Vorarlberg.

61

Vabilo

na

17. redni letni občni zbor

„Hranilnice in posojilnice v Želinjah, registrirane zadruge z neomejeno zavezo“, ki se vrši dne 29. junija 1927 ob 9. uri predpoldne na Želinjah.

DNEVNI RED: 1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. — 2. Pi-meno poročilo, odbora o nastavitvi zate začetne bilance. — 3. Odobritev zlate začetne bilance s 1. 1. 1926. — 4. Poročilo in odobritev računskega z-ključka za leto 1926. — 5. Volitev načelnstva. — 6. Volitev nad-orstva. — 7. Sprememba pravil radi zlate bilance in § 14, 16, 28, 34. — 8. Slučajnosti. 81 NAČELSTVO.